

Rolnummer 5678
Arrest nr. 108/2014 van 17 juli 2014

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 418, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, gesteld door het Hof van Cassatie.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest van 11 juni 2013 in zake de vzw « United Western of the World » tegen de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 25 juni 2013, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 418, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, in samenhang gelezen met artikel 420bis Wetboek van Strafvordering, de artikelen 10 en 11 Grondwet, in de interpretatie dat het aan de derdenverzetdoende partij de verplichting oplegt, binnen de termijn bedoeld in artikel 420bis, over te gaan tot de betekening van het cassatieberoep aan de partij tegen wie het gericht is en tot neerlegging van de stukken waaruit deze betekening blijkt, en dit op straffe van niet ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl geen gelijkaardige verplichting bestaat voor de in verdenkinggestelde noch voor de burgerlijke partij die een cassatieberoep instelt ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de vzw « United Western of the World », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. C. Goris, advocaat bij de balie te Leuven;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. S. Ronse en Mr. M. Gees, advocaten bij de balie te Kortrijk.

De vzw « United Western of the World » heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 23 april 2014 :

- zijn verschenen :

. Mr. K. Niesten, advocaat bij de balie te Leuven, *loco* Mr. C. Goris, voor de vzw « United Western of the World »;

. Mr. D. Smets, advocaat bij de balie te Kortrijk, *loco* Mr. S. Ronse en Mr. M. Gees, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en F. Daoût verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil*

De vzw « United Western of the World » stelt als derdenverzetdoende partij een cassatieberoep in tegen een arrest van het Hof van Beroep te Brussel, evenwel zonder van die voorziening kennis te geven door een betekening ervan aan het openbaar ministerie en de andere partijen in de zaak *a quo*.

Een van die partijen alsook het openbaar ministerie voeren aan dat het cassatieberoep niet ontvankelijk is bij ontstentenis van betekening aan alle partijen.

De eisende partij voert aan dat, indien het Hof van Cassatie voornemens zou zijn om op basis van artikel 418 van het Wetboek van strafvordering te besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, eerst een prejudiciële vraag dient te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof vanwege het verschil in behandeling tussen een derdenverzetdoende partij die het cassatieberoep moet betekenen aan de partijen tegen wie het is gericht, op straffe van niet-ontvankelijkheid van dat beroep, terwijl geen soortgelijke verplichting bestaat voor de inverdenkinggestelde, noch voor de burgerlijke partij die een cassatieberoep instelt.

Het Hof van Cassatie refereert aan de arresten nrs. 120/2004 van 30 juni 2004 en 139/2005 van 13 september 2005 van het Grondwettelijk Hof en is van oordeel dat er aanleiding is om het Grondwettelijk Hof te bevragen over de door de eisende partij aangevoerde discriminatie.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De eisende partij voor het Hof van Cassatie is van mening dat de verplichting voor haar als derdenverzetdoende partij om haar cassatieberoep te doen betekenen aan alle personen tegen wie het beroep is gericht, op discriminerende wijze afbreuk doet aan haar rechten van verdediging, terwijl die verplichting niet bestaat voor de inverdenkinggestelde of beklaagde, noch voor de burgerlijke partij.

De eisende partij voor het Hof van Cassatie refereert aan het arrest nr. 120/2004 van 30 juni 2004 van het Grondwettelijk Hof en besluit dat het aangeklaagde verschil in behandeling niet pertinent is : iedere partij moet in staat worden gesteld om haar zaak goed voor te bereiden. Die doelstelling wordt maar bereikt als de verplichting tot betekening van het cassatieberoep geldt voor alle partijen.

A.2. De Ministerraad merkt op dat artikel 418, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering niet formeel voorschrijft dat de eisende partij die als derdenverzetdoende partij een cassatieberoep wenst in te stellen, op straffe van niet-ontvankelijkheid dient over te gaan tot betekening daarvan. Die vereiste vindt evenwel steun in de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie.

De Ministerraad stelt een letterlijke interpretatie van de in het geding zijnde bepaling voor, waarbij de verplichting tot betekening van het cassatieberoep op straffe van niet-ontvankelijkheid ervan enkel aan het openbaar ministerie wordt opgelegd. De Ministerraad verwijst in dat verband naar het arrest nr. 139/2005 van 13 september 2005, waarin het Grondwettelijk Hof van oordeel was dat het openbaar ministerie zich in dat opzicht in een wezenlijk verschillende situatie bevindt.

A.3. De eisende partij voor het Hof van Cassatie bevestigt dat het openbaar ministerie als enige gehouden zou moeten zijn tot de betekening van het cassatieberoep.

- B -

B.1. Artikel 418, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, vóór de wijziging van dat Wetboek bij de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, bepaalt :

« Wanneer het beroep in cassatie tegen een arrest of een vonnis in laatste aanleg geweest in criminele, correctionele of politiezaken, ingesteld wordt, hetzij door de burgerlijke partij, indien er een is, hetzij door het openbaar ministerie, wordt dit beroep niet alleen ingeschreven zoals bepaald in het vorige artikel, maar tevens binnen een termijn van drie dagen betekend aan de partij tegen wie het gericht is ».

B.2. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 418, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering, in samenhang gelezen met artikel 420*bis* van hetzelfde Wetboek, in de interpretatie dat het aan de derdenverzetdoende partij de verplichting oplegt, binnen de termijn bedoeld in artikel 420*bis*, over te gaan tot de betekening van het cassatieberoep aan de partij tegen wie het gericht is en tot de neerlegging van de stukken waaruit die betekening blijkt, en dit op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl geen soortgelijke verplichting bestaat voor de inverdenkinggestelde noch voor de burgerlijke partij die een cassatieberoep instellen.

B.3. Het cassatieberoep is een buitengewoon rechtsmiddel waardoor een partij in de mogelijkheid wordt gesteld om, wegens schending van de wet of wegens verzuim van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, de vernietiging te vragen van een beslissing geweest in laatste aanleg.

Het recht op een eerlijk proces, meer bepaald het beginsel van de wapengelijkheid, houdt in dat de wetgever, wanneer hij in buitengewone rechtsmiddelen voorziet, bij de nadere uitwerking ervan het gelijkheidsbeginsel moet respecteren. Het gelijkheidsbeginsel impliceert evenwel niet dat de wetgever bij het bepalen van de modaliteiten de verschillende bij een strafzaak betrokken partijen, mede gelet op de onderscheiden belangen die zij behartigen, op dezelfde voet moet behandelen. Er is enkel vereist dat die modaliteiten niet leiden tot een discriminerende beperking van de bij de wet aan de partijen toegekende mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen.

B.4. Het vormvoorschrift van de betekening, vervat in artikel 418 van het Wetboek van strafvordering, is voor het Hof van Cassatie een ontvankelijkheidsvoorwaarde, die ambtshalve wordt onderzocht en waarvan het bewijs van naleving binnen de termijn bedoeld in artikel 420*bis* van het Wetboek van strafvordering moet worden neergelegd. Het Hof van Cassatie gaat uit van de interpretatie dat dat vormvoorschrift ook van toepassing is op de derdenverzetdoende partij die een cassatieberoep instelt.

De betekening strekt ertoe het cassatieberoep ter kennis te brengen van de partij tegen wie het is gericht, teneinde die partij toe te staan haar verdediging voor te bereiden.

Weliswaar zou die kennisgeving ook op andere wijzen kunnen geschieden, maar wanneer de wetgever in de betekening van het cassatieberoep voorziet, vermag hij niet, zonder objectieve en redelijke verantwoording, bepaalde partijen de waarborg van dat vormvoorschrift te ontzeggen. Het beginsel van de wapengelijkheid houdt immers de verplichting in om aan elke partij de mogelijkheid te bieden haar argumenten te doen gelden in omstandigheden die haar niet kennelijk benadelen ten aanzien van de tegenpartij.

B.5. Bij zijn arrest nr. 120/2004 van 30 juni 2004 heeft het Hof geoordeeld dat er geen reden was om, enerzijds, de burgerlijke partij en, anderzijds, de inverdenkinggestelde, de beklaagde of de beschuldigde verschillend te behandelen ten aanzien van hun recht om in kennis te worden gesteld van de hen betreffende voorzieningen. Tussen beide categorieën van partijen in een strafproces bestaan geen verschillen die voldoende groot zijn opdat hun rechten van verdediging verschillend worden behandeld wat die kennisgeving betreft.

B.6. Bij zijn arrest nr. 139/2005 van 13 september 2005 heeft het Hof geoordeeld dat een dergelijke redenering niet kan worden toegepast op de door het openbaar ministerie ingestelde voorziening. De wetgever vermocht redelijkerwijs ervan uit te gaan dat de rechten van verdediging van de inverdenkinggestelde, de beklaagde of de beschuldigde vereisten dat die partij in het strafproces op zekere wijze in kennis zou worden gesteld van de voorziening die is ingesteld tegen de strafbepalingen van een haar betreffende beslissing, zonder dat zij dezelfde verplichting tot betekening zou hebben ten aanzien van het openbaar ministerie, dat zich in een wezenlijk verschillende situatie bevindt.

B.7. Dezelfde redenering als die welke het Hof bij zijn arrest nr. 120/2004 heeft gevolgd, is van toepassing op de derdenverzetdoende partij die een cassatieberoep instelt. Er is immers geen reden om de derdenverzetdoende partij in dat verband anders te behandelen dan de burgerlijke partij, de beklaagde, de inverdenkinggestelde of de beschuldigde.

B.8. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 418, eerste lid, van het Wetboek van strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in de interpretatie dat de derdenverzetdoende partij verplicht is om op straffe van niet-ontvankelijkheid haar cassatieberoep te doen betekenen aan alle partijen tegen wie het is gericht, terwijl die verplichting niet bestaat voor de inverdenkinggestelde, noch voor de burgerlijke partij.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 17 juli 2014.

De griffier

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Alen